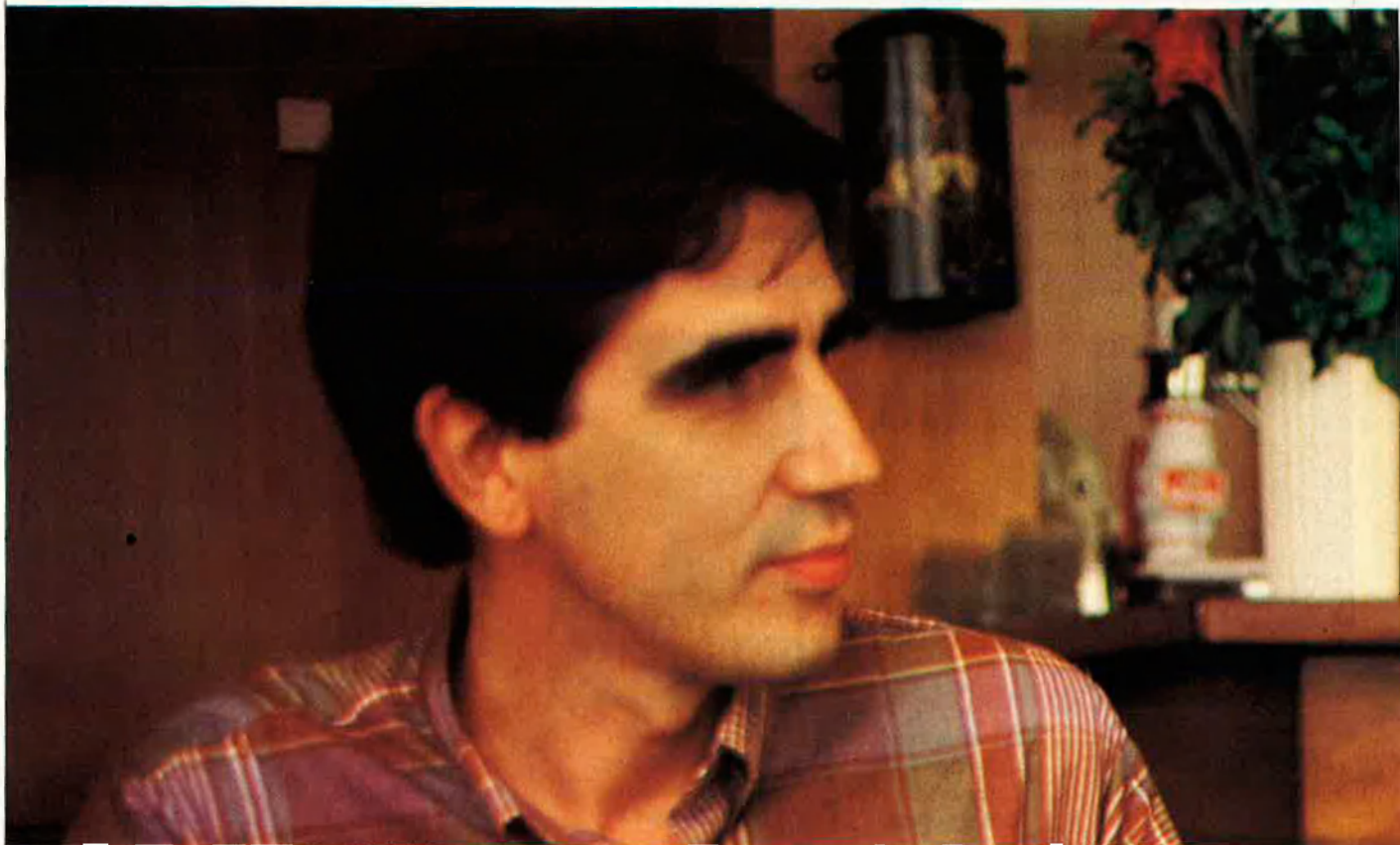

Autor contemporani: aposta ambigua

Des de la seva posició d'autors catalans en cartell, Josep Maria Muñoz Pujol i Ramon Gomis reflexionen sobre diferents aspectes del teatre de text contemporani.

Alfons Quart de Muñoz Pujol i Capvespre al jardí de Ramon Gomis són dos títols –guardonats respectivament amb el premi Ignasi Iglesias (ex-aequo) 1988 i el premi de la Crítica Serra d'Or 1990– que s'han afegit a l'oferta teatral catalana (al Romea i al Lliure) d'aquesta temporada; una temporada significativament rellevant per a l'autor català: Benet i Jornet, Sergi Belbel, Jordi Teixidor; en una altra mesura Sergi Pàmies, Joan Casas, Vázquez Montalbán (traduït al català per Benet i Jornet); rellevant fins i tot per l'autor marginal, com és el cas de Muñoz Pujol i Gomis, metges de professió.

EL TEMPS.- *¿Es que va de debò allò de que assistim a un renaixement del teatre català?*

R. GOMIS.- Jo penso que en aquest mo-

ment és veritat que ha augmentat el nombre d'estrenes de teatre de text. Però em fa una mica la impressió que l'autor català (i això que a mi m'ha anat molt bé) no sempre estrena en les millors condicions possibles.

MUNOZ PUJOL.- *¿No sempre? ¿Quasi mai!*

R. GOMIS.- Jo penso que, d'una banda, hi ha una diferència en la promoció que es fa de les obres, i no em refereixo als espots que es fan a TV. Jo crec que aquí comença a jugar-se la partida de l'autor català, però no amb tothom igual. D'altra banda, i en el nostre cas, crec que s'ha jugat molt més el Pasqual amb mi que no el Mesalles amb tu, per moltes consideracions. En igualtat de condicions, jo n'he sortit beneficiat. Però crec que la promoció, en general, és desigual.

Per exemple, jo ara, quan repassavem els autors que han estrenat, automàticament m'he recordat del Benet i Jornet, del Belbel, de tu i de mi. I de tu perquè et conec, però crec que és aberrant el que han fet amb les vostres obres, la teva i la del Teixidor.

EL TEMPS.- *¿Es refereix al fet de representar-les juntes, en una mateixa sessió?*

MUNOZ PUJOL.- Això ha estat una mala experiència.

R. GOMIS.- Jo penso que si el text del Teixidor es mereixia una estrena, doncs ha de tenir una estrena. El que no pot ser és que s'incloguin dos textos en un espectacle de tres hores i tres quarts, perquè això vol dir, en principi, que ni una obra ni l'altra tindran una gran difusió, tot es dilueix, començant per les críti-

ques.

MUÑOZ PUJOL.- Bé, jo et diria que això ha estat una mala idea. Hi ha hagut un problema de pressupostos a l'hora del muntatge. Es volia estrenar les dues obres, premiades ex-aequo amb l'Ignasi Iglesias i el Domènec Reixach va decidir fer-les les dues en una sola sessió. Però això no ha estat bo; duren massa estona, a les dues obres costa d'entrar, és un esforç d'assimilació per part del públic impossible de fer.

Després, hi ha la qüestió de la crítica, i ha resultat que alguns crítics en lloc de

publica una novel·la li diuen si s'assembla a Proust o si s'assembla a Joyce; la novel·la té valor per ella mateixa. Clar, com si tu ¡pobre de tu!, com si pretendguessis ser un geni. No et posen com a punt de referència un autor contemporani d'una cultura similar a la teva, no.

MUNOZ PUJOL.- Sí, sí, estic d'acord. Però jo vull dir que les crítiques són de vegades el mínim esforç, d'altra banda, (em diuen que sóc un excel·lent dramaturg, cosa que agraeixo molt perquè, a més, no m'ho havien dit mai), i això passa quan l'autor pot ser s'ha passat més de

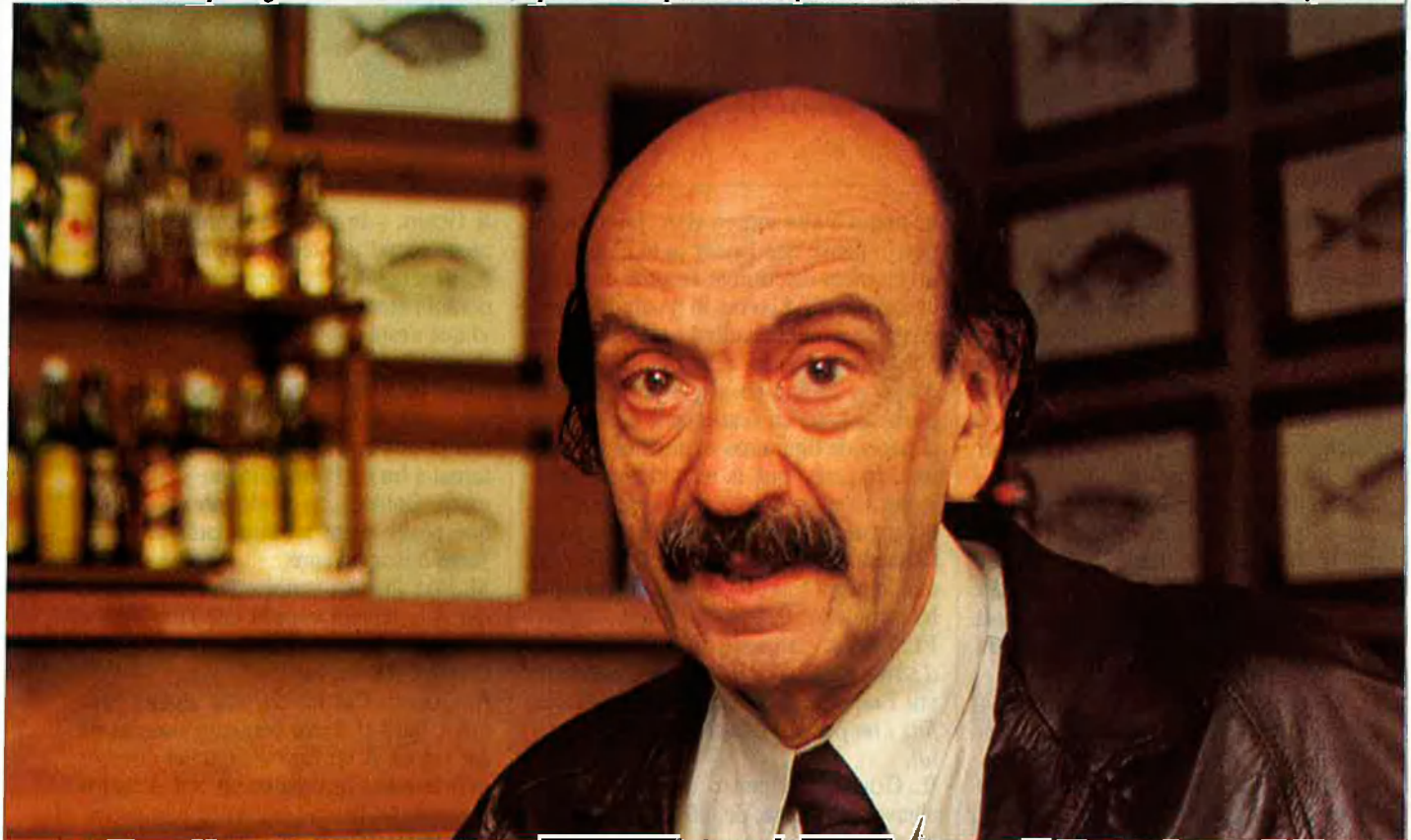
obres amb boníssimes crítiques han anat fatal i altres espectacles amb crítiques força dolentes...

MUNOZ PUJOL.- No, no és l'únic element la crítica, és un dels factors.

EL TEMPS.- *¿Quins altres factors influeixen?*

MUNOZ PUJOL.- No sé, l'escàndol, una certa expectació per motius extra-teatral, la fama d'un local, un actor... ¿Tu no creus que el fet que el Puigserver fes el *Vador* va ser decisiu?

R. GOMIS.- Oh ¡i tant! La crítica és només un dels factors, i a més sorprenent.

ter dues crítiques, doncs no, el que han fet és minimitzar l'esforç i han fet una pinzellada de cadascuna.

R. GOMIS.- El de la crítica és un altre problema. Crec que els crítics et tracten bé o et tracten malament estableixen uns punts de referència que no són vàlids.

EL TEMPS.- *Em fa l'efecte que Muñoz Pujol vol dir que en el seu cas el tractament ha estat ben escàs, que no han aprofundit ni els punts de referència.*

R. GOMIS.- ¡Aprofundir! ¿Tu creus que aprofundeixen alguna cosa?. Aquesta gent, i torno a les referències perquè em sembla vergonyós, tracten l'autor català i diuen, tant si és per comparar-te en bo o en dolent: punt de referència, Shakespeare. Sempre el punt de referència amb l'autor català és la universalitat, cosa que no existeix amb res més. A ningú que

dos anys entre escriure l'obra i el patiment per la gestió de l'estrena. I llavors, en cinc minuts t'ho liquiden amb crítiques banals. N'hi ha un que diu que la meua comèdia sembla un guió del Chabrol sobre una comèdia del Bertolt Brecht dirigida pel Bernard no sé què, eh, ¿entens?. No sé, diuen unes parides que...

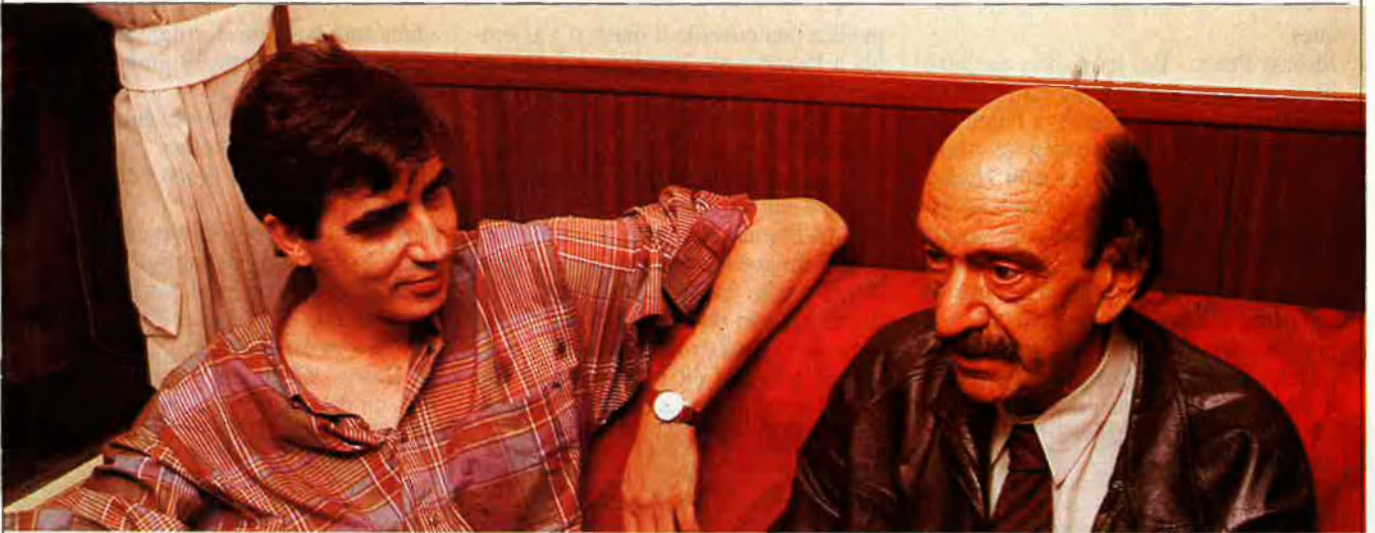
EL TEMPS.- *Vostès parlen de la "banalitat" de la crítica i de la seva relativització de l'autor català, però ¿pensen que és determinant el paper de la crítica pel funcionament d'una obra?*

MUNOZ PUJOL.- Jo penso que la crítica és molt important, que és decisiva. La crítica, pot destruir un muntatge.

R. GOMIS.- ¿Tu creus? Jo crec que la crítica és molt important per a l'autor però per a l'espectacle..., és a dir, moltes

però he de reconèixer que hi ha moments que m'emprenya molt. A mi m'han arribat a dir "médico-dramaturgo". Jo trobo que això és una collonada. Tots els autors de teatre viuen d'altres coses, ¿que hi fa que jo faci de metge?.

EL TEMPS.- *Doncs potser si que hi fa. El mateix Pasqual, en parlar del Capvespre al jardí, ha fet referència a la seva mirada de metge per damunt d'unes situacions, d'uns personatges..., és a dir, vostès dos en les seves obres respectives parlen d'actituds ètiques i morals o amorals, de justícia i magnanimitat (Muñoz Pujol), de mediocritat i tolerància (Gomis). Els dos són metges i encara als metges se'ls suposa un criteri especialment lúcid. A més crec que hi ha una certa tradició teatral europea en aquest sentit.*

Ramon Gomis i Josep Maria Muñoz Pujol

DOMÈNEC UMBERT

R. GOMIS - Home, potsar hi ha un punt de creure que el metge és un observador i que és més pròxim als personatges.

MUNOZ PUJOL.- No, jo crec que no hi té res a veure.

R. GOMIS.- Jo estic d'acord que no deixa de ser curiós que hi ha diferents metges que escriuen teatre: el Büchner, el Brecht, el Txèkhov..., en podries trobar més, n'hi ha una bona llista.

MUNOZ PUJOL.- Bé, la tradició jo diria que sí que hi és, de la mateixa manera que hi ha hagut una tradició de metges humanistes, però tot això ja és cosa del passat, em sembla. Jo considero molt més interessant que parléssim d'una altra qüestió que semblava apuntar-se abans.

EL TEMPS.- *Imagino que es refereix a les relacions director-autor, a la diguem-ne, paternitat de l'obra.*

MUNOZ PUJOL.- No amago una certa afectació pel tema, tema, d'altra banda, que preocupa la majoria d'autors contemporanis. En el cas d'*Alfons Quart*, entre altres modificacions significatives, indicarem només que el director Jordi Mesalles, ha optat per situar una obra amb referents històrics -Nàpols, S. XV- a l'època actual. Ens ve a la memòria que quan s'estrenà *Vador* fa pocs mesos, el director, Joan Ollé, entre altres intervencions, decidí prescindir de la mort del psiquiatre en escena, un dels moments crucials de la peça.

MUNOZ PUJOL.- A mi m'agradaria saber l'opinió de Ramon, saber com veu-ell les relacions entre director-autor.

R. GOMIS.- Jo crec que aquí diferiria en general, bastant, perquè no m'he trobat amb problemes de director mai, entre altres coses perquè n'he tingut molt pocs, d'aquestes relacions. Jo et diré que

he tingut molta sort en això. També diria que jo penso que l'autor ja té el text; en un moment determinat l'escriu, el publica i allà hi és. Llavors hi ha un director i uns actors que t'escullen i això ja és important, això ja és el teu èxit. A partir d'aquí ja és una cosa que ja és de l'espectacle i que en l'espectacle els que fan el paper de figura són el director i els actors. Jo penso que la relació entre el director i l'autor funciona sempre que trobis un director intel·ligent. El que passa és que hi ha directors de tot. Però jo crec que la meua feina ha acabat quan he publicat el text.

EL TEMPS.- *Alguna diferència hi ha d'haver entre dirigir un text d'un autor viu i un text d'un autor que no és viu, fins i tot per a un director prou capacitat.*

R. GOMIS.- Jo penso que n'hi hauria d'haver molt poca, de diferència.

MUNOZ PUJOL.- Jo crec que Ramon té raó en moltes coses que diu. Ara, és clar, Ramon parla des del punt de vista que a ell l'ha estrenat professionalment el director número u de Reus... i, és clar, llavors ja parles des d'un punt de vista de seguretat professional des del qual els altres no podem parlar. Crec també que la diferència entre un autor viu o mort hauria d'existir, perquè, qui millor que l'autor per a intervenir, si cal, en la dramaturgia, en la lectura que s'ha de donar d'aquella obra. Ningú. Per tant, doncs, sembla que seria molt interessant que hi fos.

Jo crec que no es tracta solament si no que hi trobis directors intel·ligents. Tots els directors que m'han estrenat són molt intel·ligents; si no hi ha intel·ligència no cal que en parlem.

R. GOMIS.- Jo penso que ara, en el moment actual del teatre català hi ha una diferència important entre autor contemporani i autor clàssic. Jo crec que el canvi que s'està produint ara, aquí i en altres llocs d'Europa, és que els directors, en algun punt estan apostant per sortir-se'n del teatre de repertori. És a dir, el repertori ja està revisat, tots els directors han tornat a fer un Pirandello, un Shakespeare, un Goldoni..., i si el teatre no volem que acabi anant a veure cada any una *Terra baixa*, a veure...

MUNOZ PUJOL.- ...unes *Tres germanes*, que a la tercera vegada que l'has vist, a una vegada per germana, ja no l'aguantés més. Ha, ha, ha.

R. GOMIS.- Cal incidir amb alguna cosa nova, però el teatre contemporani ha de ser valent. A mi l'atreuiment del director m'interessa, la creativitat del director m'interessa, perquè és l'única possibilitat que...

MUNOZ PUJOL.- Con tu dius, el teatre de repertori arriba un moment que s'acaba i tens ganes d'anar a veure els marginals per veure de què parlen, i tens ganes d'anar a veure el Belbel per veure de què parlen aquests nois d'avui dia. I això és la necessitat absoluta del teatre.

R. GOMIS.- I a més, jo crec que està passant una cosa en el teatre català d'autor que és molt important, i és que hi ha una gran diversitat en les propostes que s'estan fent.

MUNOZ PUJOL.- En aquest sentit, jo crec que el teatre no morirà mai, perquè el teatre com a fet cultural i com a fet rabiosament contemporani sempre és una necessitat i sempre està justificat.

Blanca Lucas